



Klub Przyrodników

ul. 1 Maja 22, 66-200-Świebodzin
Konto: BZ WBK SA o/Świebodzin nr 28 1090 1593 0000 0001 0243 0645
tel./fax 068 3828236, e-mail: kp@kp.org.pl, [http:// www.kp.org.pl](http://www.kp.org.pl)

Świebodzin, 12 lipca 2016 r.

**Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wlkp.**

W związku z konsultacjami społecznymi projektu kolejnego, trzeciego już od 2012 r. planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Bagno Chłopyny”, przedstawiam następujące uwagi:

1. Zgodnie z delegacją ustawową (art. 19 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody) plan ochrony rezerwatu może być zmieniony, gdy wynika to z potrzeb ochrony przyrody. Również w myśl §19 Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie planu ochrony..., projekt zmiany planu ochrony opracowuje się tylko wówczas, gdy ocena zmian w stanie zasobów, tworów i składników przyrody, ocena zmian zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych lub ocena skuteczności ochrony przyrody, wskazuje na zasadność zmiany planu ochrony.

Przepisy te w intencji ustawodawcy chronią trwałość planu ochrony rezerwatu przed wprowadzaniem do planu zmian merytorycznych z innych powodów, w tym przed naciskami na wprowadzenie takich zmian, stanowiąc *lex specialis* w stosunku do ogólnych przepisów umożliwiających organowi, który wydał akt prawny, zmianę tego aktu prawnego w dowolnym czasie.

Powodem zmiany planu ochrony nie może być więc stanowisko Ministra Środowiska, nawet wyrażane w trybie nadzorczej kontroli aktów prawnych.

W uzasadnieniu projektu nowego planu dla rozważanego rezerwatu nie wskazano żadnych potrzeb ochrony przyrody, które wymagałyby zmiany planu. W szczególności nie wskazano żadnych wyników ocen, o których mowa w §19 Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie planu ochrony..., wskazujących na zasadność zmiany planu. Zmiana taka nie powinna więc w ogóle być przeprowadzana.

2. Nie ma powodu, by dokonane 16 lat temu powiększenie rezerwatu do obecnej powierzchni wskazywać wciąż jako uwarunkowanie ochrony rezerwatu.
3. Samo „domniemanie mieszkańców o wpływie zarządzania wodą w rezerwacie na ich majątek poza rezerwatem” nie powinno być uwarunkowaniem ochrony rezerwatu. Należy wykluczyć lub potwierdzić, czy taki wpływ istnieje rzeczywiście, i na ten podstawie merytorycznej, a nie na podstawie domniemania strony trzeciej, planować i realizować ochronę rezerwatu.

4. W rezerwacie występuje, na powierzchni ok 21 ha, torfowisko alkaliczne (siedlisko przyrodnicze 7230), niewłaściwie identyfikowane z torfowiskiem przejściowym (siedlisko przyrodnicze 7140), co powinno być uwzględnione w uwarunkowaniach ochrony.

Odpowiednia korekta powinna być też wprowadzona do SDF obszaru Natura 2000, a następnie ujęta w „zakresie planu zadań ochronnych” zawartym w planie ochrony rezerwatu.

Siedlisko przyrodnicze 7230 w tym obiekcie jest na dwóch stanowiskach w tym obiekcie objęte krajowym monitoringiem w ramach państwowego monitoringu Środowiska. Wyniki ocen w ramach tego monitoringu dostarczają podstaw do oceny stanu ochrony i zagrożeń tego siedliska przyrodniczego.

5. Odwodnienie torfowiska jest wciąż jego potencjalnym zagrożeniem i powinno być jako takie zidentyfikowane. Zagrożenie to potencjalnie dotyczy także przedmiotów ochrony Natura 2000; powinno być uwzględnione także w załączniku 6.
6. Plan ochrony z 2012 r. przewidywał, by usuwanie drzew i krzewów było rozszerzane także na wydzielone 547j. Albo należy ten zapis pozostawić, albo w uzasadnieniu projektu wyraźnie wyjaśnić, na podstawie przeprowadzonych ocen stanu rezerwatu i skutków dotychczasowej ochrony, dlaczego się z niego rezygnuje.
7. Plan ochrony z 2012 r. przewidywał usunięcie drzewostanów 548 hx, ix w przypadku niedostatecznej skuteczności innych działań z zakresu ochrony czynnej. Albo należy ten zapis pozostawić, albo w uzasadnieniu projektu wyraźnie wyjaśnić, na podstawie przeprowadzonych ocen stanu rezerwatu i skutków dotychczasowej ochrony, dlaczego się z niego rezygnuje.
8. Należy przewidzieć nie tylko konserwację, ale w razie potrzeby także remont zastawek.
9. Działania ochronne dla przedmiotów ochrony Natura 2000, oprócz oceny ich stanu, powinny powielać działania wskazane w załączniku nr 2, bowiem działania te służą przedmiotom ochrony Natura 2000 i są konieczne także dla ich zachowania.
10. Na jakiej podstawie, stawiając cele działań ochronnych, uznano stan wszystkich przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 za właściwy? Nie jest to słuszne.
11. Stan lipiennika Loesela w Państwowym Monitoringu Środowiska został oceniony w 2013 r. jako zły (U2), ze względu na niską (choć stabilną) liczebność populacji oraz niezadowalający stan siedliska (w szczególności tendencję do zarastania). Także torfowisko, niezależnie od klasyfikacji co do typu siedliska przyrodniczego (7140 czy 7230), powinno być sklasyfikowane w niezadowalającym (U1) lub złym (U2) stanie ochrony, ze względu na wciąż mające miejsce procesy zarastania, którym trzeba przeciwdziałać (co świadczy o wciąż niepełnej stabilności warunków wodnych i niepełnym odtworzeniu ich stanu naturalnego).
12. Monitoring stanu torfowiska (w tym stanu siedlisk przyrodniczych oraz siedliska lipiennika) w tym obiekcie wymaga ciągłego monitoringu poziomu wody w torfowisku, w tym wiedzy na temat ewentualnych zmian tego poziomu w cyklu rocznym, reakcji na lata wilgotne i suche, krótkoterminowej reakcji na opady, wzajemnych powiązań zmian poziomu wody w różnych punktach torfowiska. Niewystarczająca do tego jest tylko wizualna ocena uwodnienia raz na kilka lat, przewidywana w monitoringu PMS. Zakres monitoringu siedliska oraz lipiennika w rezerwacie i obszarze Natura 2000 powinien więc być w stosunku do metody PMS rozszerzony o monitoring poziomu wody w sieci piezometrów z rejestratorami automatycznymi.
Ze względu na wciąż istniejące zagrożenie zarastaniem drzewami i krzewami, wskaźnik zarośnięcia powinien również być monitorowany w sposób uszczegółowiony – poprzez pomiar (zliczenie i kartowanie) roślin drzewiastych na transektach

monitoringowych, a nie tylko poprzez wizualne szacowanie ich pokrycia, tak by uzyskać dokładniejsze dane o zmianach.

Dla uzyskania danych o zmianach roślinności, metodyka PMŚ monitoringu siedliska przyrodniczych powinna na tym obiekcie być także zastosowana z rozszerzeniem o stałe oznakowanie miejsc wykonywania zdjęć fitosocjologicznych (początku, środka i końca transektów), bowiem sama lokalizacja GPS nie umożliwia powtarzalności wykonania zdjęć w tym samym miejscu.

z poważaniem